

ГЕНДЕР І ВСТАНОВЛЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ У СФЕРІ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

5-Й КОРОТКИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ОГЛЯД | ГРУДЕНЬ 2012

КЛЮЧОВІ ІДЕЇ

- > Політика встановлення пріоритетів на місцевому рівні є критично важливим компонентом розблокування території. Актуалізувати гендерні питання в процес встановлення пріоритетів з метою отримання вичерпної й точної інформації для визначення уподобань, проведення обстежень, картографування та визначення пріоритетів в очищенні землі.
- > Заохочувати участь населення різного гендера та різного віку у кожній постраждалій від мін громаді для отримання вичерпної та точної інформації для обстеження, картографування й визначення пріоритетів в очищенні землі.
- > Консультуватися з усіма зацікавленими сторонами (жінками, дівчатами, хлопцями та чоловіками) для поліпшення якості та актуальності зібраної інформації. Це буде обґрунтовувати рішення щодо виключення та розблокування території шляхом обстеження та очищення.
- > Збирати та аналізувати дані з розбивкою за статтю та віком та використовувати висновки для планування, встановлення пріоритетів, впровадження та моніторингу або оцінки.
- > Забезпечити, щоб показники для встановлення пріоритетів та системи оцінки для визначення пріоритетів щодо завдань із очищення були гендерно чутливими.

ВСТУП ДО СЕРІЇ

Найважливішим показником ефективності програми протимінної діяльності є співвідношення ціни та якості: співвідношення вигоди та витрат. Основний фактор, що визначає, чи забезпечує програма протимінної діяльності гарне співвідношення ціни та якості, полягає не в якості проведеного обстеження та технології очищення, не в тому, наскільки наполегливо працює персонал, наскільки добре підготовлені керівники чи наскільки повною є база даних. Головне – це те, наскільки чітко визначені пріоритети на кожному рівні. Метою встановлення пріоритетів є досягнення високого рівня співвідношення ціни та якості.

ЖМЦГР публікує серію коротких оглядів про встановлення пріоритетів у сфері протимінної діяльності. Це – 5-й короткий тематичний огляд, який продовжує серію нижчезазначених коротких оглядів:

- > Короткий тематичний огляд 1: Вступ до серії: ключові терміни та основні поняття; загальні виклики
- > Короткий тематичний огляд 2: Необхідність національної системи встановлення пріоритетів; компоненти національних систем встановлення пріоритетів; що такі системи повинні виконувати і як повинні бути визначені обов'язки та повноваження
- > Короткий тематичний огляд 3: Створення національної системи встановлення пріоритетів та її поступова адаптація; як оцінити якість системи
- > Короткий тематичний огляд 4: Більш детальний розгляд цінностей, критеріїв прийняття рішень та показників

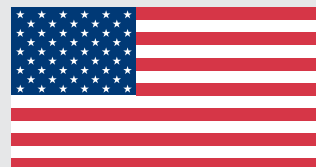
Планується, що у майбутньому вийдуть додаткові короткі огляди.

Гендер та встановлення пріоритетів

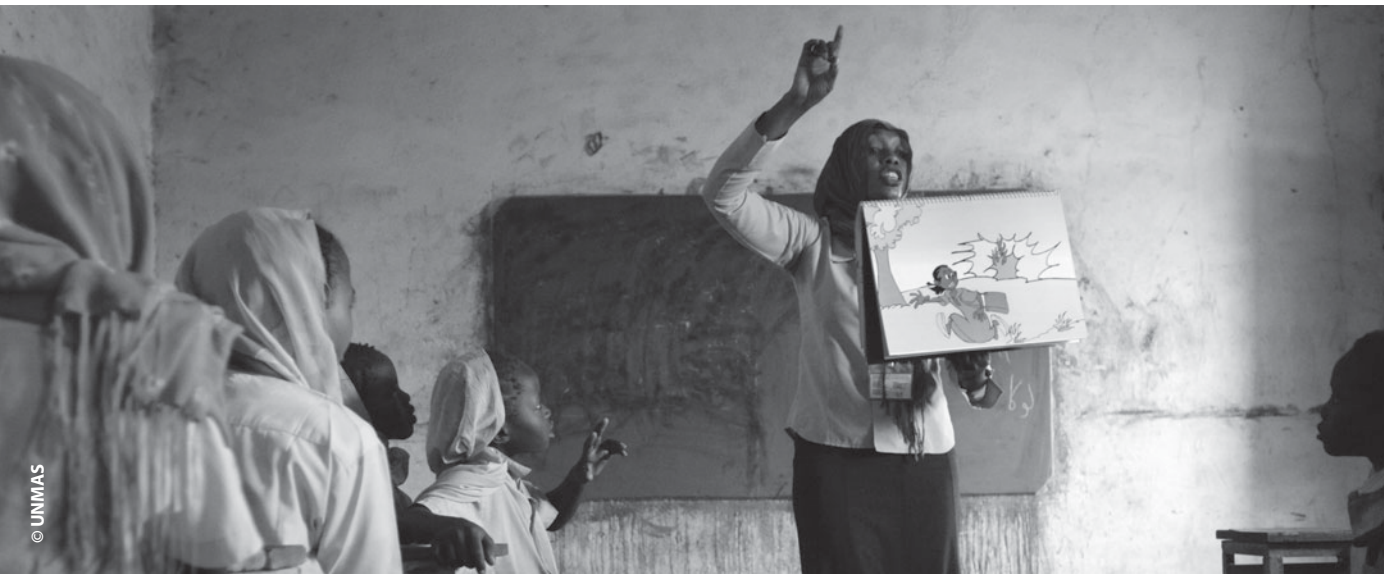
Розроблено Женевським міжнародним центром з гуманітарного розмінування. Перекладено на українську мову та надруковано за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні. У цій публікації висловлено виключно погляди авторів. Вони не обов'язково збігаються з офіційною позицією Координатора проектів ОБСЄ в Україні. Всі права захищені. Зміст цієї публікації може безкоштовно копіюватися та використовуватися для освітніх і інших некомерційних цілей за умови посилання на джерело інформації.

Фото на обкладинці:

© Ебігейл Джонс, © UNMAS, © Ебігейл Джонс

Funded by the American people

© UNMAS

ВСТУП

Встановлення пріоритетів у національній програмі протимінної діяльності вимагає низку взаємопов'язаних процесів та рішень, що складаються з комбінації висхідних та низхідних компонентів:

- Збір даних та інформації про уподобання від постраждалих громад для визначення того, як слід використовувати наявні ресурси для пріоритизації конкретних завдань із розмінування. Це – висхідний підхід, і він стосується політики встановлення пріоритетів на місцевому рівні¹.
- Розподіл ресурсів від національного до обласного та районного рівнів є низхідним елементом, який стосується політики встановлення пріоритетів на центральному рівні.

Політика встановлення пріоритетів на центральному та місцевому рівнях невід'ємно пов'язана між собою, оскільки, якщо розподіл ресурсів тісно пов'язаний із уподобаннями зацікавлених сторін, програма, швидше за все, забезпечить ефективне використання коштів, оскільки ресурси будуть націлені на ключові цілі (наприклад, розмінування для підтримки розвитку, сприяння поверненню біженців, підвищення безпеки громади) або на райони країни. Для ефективного використання коштів суб'єкти протимінної діяльності повинні мати координацію процесу з метою розподілу основних ресурсів у найбільш постраждалих районах країни.

Цей короткий огляд зосереджується на гендерному вимірі політики встановлення пріоритетів щодо розблокування території на місцевому рівні². Вподобання, що визначаються в ході консультацій із зацікавленими особами різного гендера, віку та соціально-економічних груп повинні призвести до розподілу ресурсів та зосередження діяльності на завданнях, які матимуть найбільший вплив.

ГЕНДЕР

Для цілей цього короткого огляду термін «гендер» стосується соціально побудованих ролей та можливостей, пов'язаних із жінками, чоловіками, дівчатами та хлопцями. Ці атрибути, можливості та відносини:

- > є «соціально побудованими» (на відміну від біологічно визначених)
- > засвоюються через норми суспільної поведінки
- > є специфічними для ситуації та часу та є мінливими³.

Актуалізація гендерних питань – це «процес оцінки наслідків будь-яких запланованих дій для жінок та чоловіків». Вона має на меті гарантувати, щоб занепокоєння та досвід осіб обох статей враховувалися при розробці, реалізації, моніторингу та оцінці програм для досягнення гендерної рівності⁴.

Концепція «ADAPT and ACT», яка розроблена робочою групою Міжвідомчого постійного комітету з гендерних аспектів у гуманітарних діях⁵ наводиться тут в якості посилання для сприяння у складанні програм із гендерної рівності в протимінній діяльності та як інструмент для покращення якості політики встановлення пріоритетів на місцевому рівні:

- A** аналізувати гендерні відмінності
  - D** розробляти послуги для задоволення потреб усіх сторін
  - A** доступ для жінок, дівчат, хлопців та чоловіків
  - P** брати участь нарівні
  - T** навчати жінок і чоловіків однаково
- та
- A** передбачати заходи протидії гендерно зумовленому насильству (ГЗН) у галузевих програмах
  - C** збирати, аналізувати та повідомляти дані з розбивкою за статтю та віком
  - T** націлювати дії на основі гендерного аналізу⁶

При дотриманні цих принципів у всіх аспектах процесу розблокування території організації з протимінної діяльності зможуть формувати програми на основі гендерної рівності та уникати погіршення будь-якої існуючої гендерної нерівності.

ЧОМУ ГЕНДЕР ВАЖЛИВИЙ ДЛЯ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Наземні міни та вибухонебезпечні залишки війни (ВЗВ) є головною перешкодою для розвитку в 66 країнах та семи інших регіонах світу, негативно впливаючи на життя жінок, дівчат, хлопців та чоловіків у громадах ще довго після закінчення конфлікту⁷. Наземні міни та забруднення ВЗВ блокують родючі сільськогосподарські угіддя та доступ до об'єктів інфраструктури, таких як житло, дороги, навчальні та медичні заклади. Наземні міни та ВЗВ створюють перешкоди для забезпечення засобами для існування та є ключовими бар'єрами для безпечного та мирного повернення вимушених переселенців.

З огляду на гендерну специфіку способів переміщення, ролей та обов'язків, жінки, дівчата, хлопці та чоловіки часто володіють різною інформацією про забруднені чи підозрювані як забруднені райони у своїх громадах. Критично важлива інформація може бути втрачена, якщо не опитати всі групи населення під час збору інформації. В інших сферах протимінної діяльності, таких як допомога постраждалим та інформування про ризики, гендер визначає наявність доступу, вплив заходів та послуг, коли жінки часто стикаються з більшими обмеженнями порівняно з чоловіками. Внаслідок дискримінації за ознакою гендера можуть виникати складнощі у контактуванні з жінками під час проведення опитувань. Це означає, що їхні пріоритети, і часто пріоритети їхніх дітей, можуть бути виключені з процесу встановлення пріоритетів.

Разом з іншими питаннями, це занепокоєння спеціально піднімається в Резолюції Ради Безпеки ООН (РБ ООН) № 1325 «Жінки, мир і безпека» (2000 р.), яка наголошує на «[...] необхідності для всіх сторін забезпечити, щоб програми очищення від мін та програми інформування про мінну небезпеку» враховували особливі потреби жінок та дівчат⁸.

Отже, у секторі протимінної діяльності зростає усвідомлення того, що врахування гендерної перспективи зробить операції з протимінної діяльності більш всеохоплюючими та результативними.

Малюнок 1 | Значення гендеру у сфері протимінної діяльності

Джерело: Gender and Mine Action Programme

ЧОМУ ГЕНДЕР ВАЖЛИВИЙ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ

Багато систем встановлення пріоритетів у сфері протимінної діяльності не є гендерно чутливими, що означає, що вони не актуалізують гендерні аспекти та не відображають різні потреби, інтереси та пріоритети жінок, дівчат, хлопців та чоловіків. Гендерно-сліпі процеси встановлення пріоритетів не визначають і не визнають різницю на гендерній основі. Це може не призвести до найкращого вибору завдань, які будуть забезпечувати найбільш можливу користь для бенефіціарів завдяки заходам із обстеження та очищення.

Встановлення пріоритетів повинно включати систематичний гендерний аналіз потреб у цій галузі та резонні консультації на всіх рівнях прийняття рішень. На рівні громади фахівці з протимінної діяльності повинні активно шукати пропозиції осіб різного гендера та віку в кожній громаді, яка постраждала від мін. Це дозволить їм отримувати вичерпну та точну інформацію для з'ясування уподобань, проведення обстежень, картографування та встановлення пріоритетів для очищення.

У відповідності з концепцією «ADAPT and ACT» слід:

- Залучати жінок, дівчат, хлопців та чоловіків до процесу прийняття рішень для встановлення уподобань, які потім впливають на встановлення пріоритетів.
- Збирати та використовувати якісні дані з розбивкою за статтю та віком для встановлення пріоритетів.
- Проводити регулярні оновлення та аналіз даних з метою отримання інформації, корисної для прийняття рішень.

У наступній таблиці узагальнено ключові питання, які мають враховуватися організаціями з протимінної діяльності в ході консультування з громадами щодо визначення уподобань для встановлення пріоритетів. У таблиці також пропонується набір інструментів, які сприяють збору та аналізу гендерно чутливих даних:

Таблиця 1 | Забезпечення збору та аналізу гендерно чутливих даних

Питання для організацій із протимінної діяльності	Які наслідки для встановлення пріоритетів	Інструменти для збору та аналізу даних
<p>Хто і як приймає рішення в громаді?</p> <p>Хто ці лідери, які представляють громаду?</p> <p>Кого вони насправді представляють?</p>	<p>Рішення щодо роботи громади не слід розглядати як особливе право чи відповідальність декількох обізнаних осіб, наприклад, елітного керівництва, яке завжди керувало справами громади. Насправді всі члени громади мають право брати участь у прийнятті рішень та разом встановлювати цілі, організовуватися та мобілізувати ресурси для досягнення цих цілей. Не слід припускати, що лідери представляють уподобання та пріоритети широкої спільноти.</p>	<p>Індивідуальне опитування</p> <p>Обговорення у фокус-групах</p> <p>Визначення ступеня важливості</p> <p>Історична хронологія</p>
<p>Чи беруть участь жінки?</p> <p>Чи почуті та чи враховані їхні погляди?</p>	<p>Пріоритети жінок та інших соціально відчужених груп можуть відрізнятися від пріоритетів лідерів, які представляють громаду. Гендерно сліпі процеси встановлення пріоритетів, які не визначають або не визнають різницю з врахуванням гендерних аспектів не призведуть до найкращого розподілу ресурсів для завдань, які будуть забезпечувати найбільш можливу користь для бенефіціарів завдяки заходам із обстеження та очищення.</p>	<p>Складання карти громади</p> <p>Обхід території громади</p> <p>Розклад повсякденного життя громади</p>
<p>Хто має права на землю і які це права?</p> <p>Чи існують земельні конфлікти або історичні нарікання у стосунках між громадами?</p> <p>Як земля використовувалася в минулому та як планується використовувати землю у майбутньому після розблокування території?</p> <p>Чи підвищиться ризик захоплення землі внаслідок збільшення її цінності після розблокування?</p>	<p>Коли земля заблокована через міни або ВЗВ, а доступ до послуг обмежений, суперечки щодо землі та власності можуть погіршуватися, оскільки посилюється суперництво за контроль над доступом та за використання незабруднених земель. Факти свідчать про те, що домогосподарства на чолі з жінками та дітьми є більш вразливими до того, що їхні землі можуть захопити. Вони не настільки добре поінформовані про свої права на землю та про те, як їх захищати в ситуаціях, коли права на землю оскаржуються.</p> <p>Розблокування території шляхом обстеження та очищення не є нейтральним процесом. Цей процес може вплинути на права на землю та на використання земель. При визначенні пріоритетів для очищення, організації з протимінної діяльності повинні враховувати земельні питання.</p>	<p>Сезонний календар</p> <p>Діаграма Венна</p> <p>Аналіз зацікавлених сторін</p>

ЯК ГЕНДЕР ПОЛІПШУЄ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ

Відповідно до Міжнародного стандарту протимінної діяльності (МСМПД) 08.20⁹ Розблокування території – «це процес застосування всіх розумних зусиль для виявлення або кращого визначення підозрюваних або підтверджених небезпечних районів та усунення всіх підозр щодо мін або ВЗВ за допомогою нетехнічного обстеження, технічного обстеження та очищення, на підставі документально підтверджених фактичних даних»¹⁰. Завдяки застосуванню цього підходу для збору та аналізу даних, зацікавлені сторони можуть краще зрозуміти ситуацію та визначити уподобання й пріоритети, яку землю слід виключити або очистити, а потім розблокувати.

Зазвичай використовуються різні типи обстежень: загальна оцінка протимінної діяльності (ЗОПМД), нетехнічне обстеження (НТО) та технічне обстеження (ТО).

В ході цих обстежень збираються різні типи даних та використовуються різні підходи до аналізу даних та встановлення пріоритетів.

Нетехнічні та технічні обстеження мають прямі гендерні наслідки. Під час збору та аналізу інформації та подальших процесів прийняття рішень організації з протимінної діяльності постійно повинні пам'ятати про те:

- > що у жінок, дівчат, хлопців та чоловіків можуть бути різні точки зору та пріоритети;
- > як ці відмінності можуть вплинути на пріоритетні завдання, результати запланованого втручання та фактичного розблокування території¹¹.

Консультації з особами різного віку, гендера та соціального статусу підвищують якість та актуальність зібраних даних. Потім ці дані можуть бути використані для прийняття більш обґрунтованих рішень щодо виключення та розблокування території шляхом обстеження та очищення¹². Важливо також врахувати можливі наслідки для жінок, дівчат, хлопців та чоловіків в результаті пріоритетизації певних завдань.

Гендерні настанови ООН для програми протимінної діяльності окреслюють наступні дії, які можна використовувати для покращення якості та точності даних обстеження, які збираються для формування політики встановлення пріоритетів на місцевому рівні:

Збирати інформацію від усіх зацікавлених сторін про місцезнаходження та характер загрози від наземних мін або вибухонебезпечних предметів, що не вибухнули (ВНВ)

Жінки, дівчата, хлопці та чоловіки у постраждалих громадах можуть у своєму повсякденному житті по-різному стикатися з проблемою забруднення наземними мінами або ВЗВ, виходячи з гендерних ролей та обов'язків, які є традиційними в їхніх культурах. Приклади включають в себе:

- > Жінки й дівчата, які беруть воду з річки та чоловіки, які полюють у лісі матимуть різні знання про навколишню місцевість.
- > Хлопці й дівчата, які відвідують школу та діти, які зайняті у сільськогосподарській діяльності матимуть різні знання про підозрілі забруднені території.
- > У багатьох країнах хлопці мають вищу небезпеку від мін, ніж дівчата, оскільки у них є більше свободи, де гратися або займатися іншими справами деінде. У деяких культурах дівчатам рекомендується знаходитися поблизу біля їхнього дому разом з іншими жінками та дівчатами.

Проконсультуйтеся з жінками, дівчатами, хлопцями та чоловіками щодо того, як:

- > підозрілі заміновані території заважають у їхньому повсякденному житті;
- > очищення може покращити життя в їхній громаді;
- > різні групи громад планують використовувати територію після її розблокування.

Вікно 1 | Посилення ролі жінок у плануванні протимінної діяльності та визначенні пріоритетів¹³

Три міжнародні організації разом працювали над розробкою комплексного плану щодо вирішення проблем та перешкод, з якими стикаються жителі багатьох камбоджійських сіл. Реалізація плану демонструє необхідність здійснення широких змін, які потрібні для участі всіх мешканців та перспективу дійсно інтегрованих стратегій протимінної діяльності.

Пілотний проект для активізації участі у плануванні та визначенні пріоритетів

Проект зміцнення громади окреслив план із трьох частин щодо організації сільських зустрічей із широкою участю її членів. Першим кроком було включення пропозицій Підрозділу планування протимінних заходів (ПППЗ) та співробітників проекту щодо розробки пілотного проекту, орієнтованого на збільшення участі місцевого населення. Проект використав ці пропозиції для розробки навчальних занять для місцевих волонтерів-помічників. Ці волонтери були членами існуючих гендерних мереж, комісій з розвитку села та груп із створення діяльності для забезпечення засобів до існування у проектних селах. Потім волонтери провели сільські збори, щоб зібрати інформацію як від чоловіків, так і від жінок про місцеві загрози від наземних мін або ВВП, що не вибухнули, і представили свої висновки сільським головам, щоб підготувати їх до зустрічей на рівні громад.

Групи у складі від двох до п'яти волонтерів-помічників у всіх чотирьох селах успішно організували зустрічі, на які збиралися від 40 до 65 мешканців при активній участі жінок та сільського керівництва. Участь жінок становила від 40 до 80 відсотків, а в селі Чісанг більше половини з 60 учасників були жінками. Метою зустрічей було складання карт замінованих районів поблизу села. Оскільки мешканці ще не були знайомі з цим процесом, багато з присутніх на зустрічах селян боялися його.

Вікно 1 продовження | Посилення ролі жінок у плануванні протимінної діяльності та визначенні пріоритетів

Завдяки заходам із картографування, які проводилися в малих групах та обговоренню у складі великої групи, учасники дійшли згоди щодо районів, що містять загрози наземних мін або ВВП, що не вибухнули. Вони також визначили ці місця як пріоритетні завдання для очищення. Під час проведення заходів у малих групах помічниця від Міжнародного агентства з розвитку жінок (МАРЖ) заохочувала учасників по черзі тримати маркери, які використовувались для складання карт та забезпечувала рівноправні можливості участі у цій справі для всієї групи. Робота у таких невеликих групах заохочувала більше людей до участі. У селі О Дайкла декілька жінок були дуже наполегливими, взявши на себе ініціативу у складанні карт. У селі Чісанг жінки брали активну участь у двох із п'яти груп.

Використовувати гендерно чутливі підходи до збору даних для встановлення пріоритетів

Методики залучення до участі традиційно мають тенденцію зосереджуватись на «спільнотах» як однорідних утвореннях з єдиними інтересами. Однак підхід до громади у такий спосіб затьмарює різні інтереси різних соціальних груп та позбавляє можливості деяких із цих груп заявити про свої уподобання щодо очищення. В результаті, часто чуються лише найсильніші голоси, і, часто, це – чоловічі голоси¹⁴.

Тому суб'єкти протимінної діяльності повинні:

- > забезпечити, щоб всі гендерні та вікові групи, а також соціально відчужені групи були представлені в консультаціях;
- > обмінюватися інформацією про діяльність із розмінування шляхом консультацій з жінками та чоловіками різних вікових груп;
- > використовувати різноманітні інструменти для полегшення дискусії та формування точного та всеосяжного розуміння ситуації;
- > зважити на необхідність домовитися про догляд за дітьми під час консультацій з тими, у кого є малі діти, щоб жінки могли приділити всю свою увагу діяльності зі збору даних.

У Додатку 1 поміщено опис декількох інструментів, які можуть бути використані організаціями з протимінної діяльності для сприяння збору даних та встановлення уподобань за допомогою гендерно чутливого способу.

Вікно 2 | Гендерно чутливий спосіб встановлення пріоритетів у гуманітарній протимінній діяльності¹⁵

Метою встановлення пріоритетів є встановлення пріоритетних завдань для очищення. При плануванні операцій та мобілізації ресурсів МКГ прагне досягти впливу з користю для бенефіціарів, орієнтуючись на їхні інтереси. У деяких країнах, де МКГ здійснює свої заходи, відсутня можливість залучати зовнішню організацію з визначення пріоритетів для комплексної постановки завдань організаціям із протимінної організації.

З цих причин МКГ розробила процес внутрішнього визначення пріоритетів як складовий елемент процесу здійснення моніторингу його впливу (МВ). Окрім того, за допомогою процесу визначення пріоритетів, інформацію про потреби громади можна передати іншим агентствам із розвитку. Вони можуть мати спроможність вирішити питання, які не входять до компетенції МКГ.

При встановленні пріоритетів МКГ використовує методику, яка орієнтована на потреби. За цією методикою визначається:

- > вразливість (ситуація безпечності);
- > вплив на забезпечення засобів існування у домогосподарствах;
- > кількість бенефіціарів;
- > ймовірність виникнення конфлікту через розблоковану територію
- > запити зовнішніх суб'єктів діяльності з розвитку (НУО, державні чи комерційні компанії).

МКГ також бере до уваги можливі обмеження щодо запропонованого використання вивільненої землі та практичні логістичні міркування.

Методика, яка використовується для отримання інформації про пріоритети, передбачає проведення трьох або більше обговорень у представницьких фокус-групах (ОФГ), що є частиною процесу моніторингу впливу (МВ) МКГ. У місцях, де є підозрювані небезпечні райони (ПНР) проводяться три основні дискусії у фокус-групах:

- > за участі місцевої влади та представників різного гендера;
- > у складі жінок різного віку;
- > у складі молоді різного гендера.

Рішення про включення жінок до окремої фокус-групи було прийнято на основі досвіду, отриманого в результаті попередніх зусиль МКГ щодо збору даних про встановлення пріоритетів за допомогою опитування ключових інформаторів та дискусій у змішаних фокус-групах. МКГ з'ясувала, що думки та занепокоєння жінок не бралися до уваги в більшості ситуацій, де МКГ здійснювала заходи. Ключовими інформаторами у багатьох ситуаціях, як правило, були чоловіки, наприклад, представники влади, військові, поліція та лікарі. Крім того, у багатьох ПФГ із дорослими представниками різного гендера, хоча жінки й були присутні на них, жіночі голоси часто приглушували владні дорослі учасники чоловічої статі.

Буалафанг Інтаксей, національна керівниця МКГ зі зв'язків із громадами в Лаосі, пояснює, чому важливо окремо консультуватися з жінками. «На зустрічах із великою групою жінок і чоловіків, жінки, зазвичай, соромляться висловлюватися і просто сидять позаду інших учасників чоловічої статі. Ми неодноразово переконувалися в тому, як дуже важко переконати жінок зайняти місце попереду або сісти поруч із чоловіками. Коли ми розділяємо учасників на невеликі групи, особливо це помітно у виключно жіночих групах, вони [жінки] будуть багато говорити, і ми можемо отримати більше інформації; у таких умовах вони почуватимуться комфортно, щоб розповісти, що вони знають. Тоді вони відчувують, що їхню думку цінують».

Вікно 1 продовження | Гендерно чутливий спосіб встановлення пріоритетів у гуманітарній протимінній діяльності

В результаті проведення ОФГ із жінками окремо від представників чоловічої спільноти часто вдавалося поглибити та уточнити зібрані дані, що створювало можливість для тригонометричних розрахунків на підставі отриманої інформації. У громадах із чітким гендерним розподілом праці, особи обох статей володіють різною інформацією та зазнають різних ризиків. Наприклад, якщо в певному населеному пункті жінки традиційно носять воду із якогось джерела, і якщо оцінюваний ПНР блокує шлях або знаходиться поблизу цього джерела води, то тоді носії води (в даному випадку жінки) часто і регулярно зазнають небезпеки від ПНР. Жінки в цьому прикладі не лише стають цільовою групою з інформування про ризики, але можуть також поділитися інформацією щодо безпечних шляхів доступу до точки водопостачання, а також запропонувати альтернативні джерела для набирання води. Такі питання можуть обговорюватися та доводитися до загального відома громади в рамках формування місцевої стратегії безпеки для членів громади.

Ще один конкретний приклад збору різної інформації про пріоритети жінок взято з досвіду діяльності МКГ у Судані. Після проведення ОФГ з групою жінок, в МКГ зрозуміли, що жінки середнього віку піддають себе ризику, коли заходять в ПНР, щоб збирати пальмове листя для спорудження даху у своїх притулках та виготовлення молитовних килимків. Якби жінки не розповіли про збирання пальмового листя, то цей ПНР посів би низьке місце в списку пріоритетів МКГ, оскільки інші категорії мешканців з опитаної громади вказали, що ПНР не блокує забезпечення засобами до існування. Учасники ж іншої фокус-групи повідомили, що вони не заходять у цю зону взагалі.

Подібно до віку та статусу, гендер також може відігравати певну роль у вподобаннях щодо використання розблокованої території. Створення можливості для оприлюднення цих думок в середовищі, яке заохочує до участі, а потім інтегрування цих уподобань на рівні громади, збільшить ймовірність використання землі після її розблокування, а також допоможе сприяти позитивним змінам у громаді.

Проводити опитування жінок, дівчат, хлопців та чоловіків у зручний для них час та у придатних для цього місцях

Жінки часто не представлені серед тих груп, з якими, як правило, консультуються співробітники з протимінної діяльності щодо пріоритетів очищення, оскільки такі консультації звично проводяться з місцевою владою, старшими військовими командирами, державними службовцями або керівниками громад. Присутні на таких зустрічах не обов'язково представлятимуть інтереси та уподобання жінок у громаді. Гендерний розподіл праці між жінками, чоловіками, хлопцями та дівчатами означає, що організаціям з протимінної діяльності слід проявляти творчий підхід та ініціативи, щоб отримувати інформацію від усіх зацікавлених сторін громади. Проводити зустрічі у такий час та у таких місцях, що сприяють участі чоловіків і жінок, як окремо, так і в змішаному складі, залежно від місцевої обстановки.

Включати жінок до складу груп із обстеження

Забезпечити рівні можливості для прийому на роботу чоловіків та жінок в групи з оцінювання та обстеження. Такий підхід створюватиме рівний доступ до можливості заробітку, а також сприятиме проведенню консультацій із жінками, дівчатами, хлопцями та чоловіками у громаді, що призведе до більш обґрунтованих рішень щодо встановлення пріоритетів. Наприклад, жінкам та дівчатам легше спілкуватися з жінкою того ж самого віку. З іншого боку, деякі чоловіки можуть почуватись незручно, спілкуючись з молодшими жінками, які проводять опитування. Тому збалансованим за гендером та віком групам легше проводити консультування з усіма членами громади. Це формує кращу обізнаність щодо гендерних питань. Водночас, дуже важливо навчити групи з обстеження та очищення брати до уваги гендерні міркування. Слід використовувати передові методи отримання даних від осіб обох статей, оскільки вже існуюче ставлення в групах з обстеження може мати прямий вплив на методи збору даних на місцях.

Вікно 3 | Гендер та обстеження в Афганістані: Набутий досвід¹⁶

У 2003-2005 рр. Координаційний центр протимінної діяльності в Афганістані (КЦПМДА) провів оцінку впливу мін в Афганістані. Жінки не входили до складу групи з обстеження. Жінок також не опитували в ході обстеження. Саме обстеження було повністю розроблене чоловіками. Протягом вересня 2008 року КЦПМДА вперше систематично запитувала про думки афганських жінок.

Група КЦПМДА провела обстеження в трьох провінціях країни з метою оцінки ставлення жінок до очищення від мін та інформування про міну небезпеку. В результаті обстеження було опитано 300 жінок.

Метою цього обстеження було поставити під сумнів припущення:

- > Оцінки впливу наземних мін (ОВНМ), зокрема припущення про те, що:
  - присутність жінок у складі групи з обстеження для проведення ОВНМ не призведе до іншої інформації про забруднення мінами та ВЗВ та іншої оцінки про їхній вплив, ніж обстеження, яке стосується лише опитування чоловіків;
  - для консультування з ними потрібні будуть додаткові витрати.
- > місцевого персоналу з протимінної діяльності, які вважали, що:
  - доступ до жінок та дівчат ускладнений, і оскільки вони не є найбільш постраждалими (жертвами), то майже нема потреби намагатися отримати доступ до них;
  - знання жінок та дівчат про протимінну діяльність були обмеженими, і тому їхнє опитування мало б незначний вплив на планування заходів із протимінної діяльності.

Хоча це дослідження є цікавим і являє собою крок у правильному напрямку, деякі важливі гендерні питання були проігноровані. Нове обстеження показало, що:

- > жінки знали про протимінну діяльність більше, ніж вважалось раніше (90% сказали, що розуміють переваги протимінної діяльності);
- > жінки розуміли процес встановлення пріоритетів;
- > вони, як правило, погоджувались із пріоритетами для очищення, які були вибрані Програмою протимінної діяльності Афганістану (ППМДА);
- > жінки з сумом та гнівом розповідали про нещасні випадки, внаслідок яких через вибух мін їхні родичі були поранені або загинули;
- > на їхню думку, потрібно більше займатися очищенням від мін, а також слід підвищити рівень інформування про міну небезпеку, зосереджуючи зусилля на жінках та дітях;
- > хоча доступ до жінок та дівчат є більш складним завданням, такий доступ можна отримати за допомогою помічниць та у співпраці зі старійшинами громад і священниками.

Вікно 3 продовження | Гендер та обстеження в Афганістані: Набутий досвід

Обстеження також виявило низку специфічних відмінностей між інформацією з оцінки впливу наземних мін (ОВНМ), що збиралася виключно серед чоловіків, та інформацією, яка потім збиралася серед жінок. Ці відмінності стосувалися того, що:

- > жінок більше непокоїть близькість мінних полів, тоді як чоловіків більше турбують дороги, сільськогосподарські угіддя та зрошувальні системи;
  - > жінки боялися забруднення мінами в усіх громадах, незалежно від фактичної мінної ситуації;
  - > на думку жінок, мінні поля, незалежно від їхнього розміру, становлять тим більший ризик для громади та сім'ї, чим ближче вони знаходяться до їхнього дому;
  - > на думку жінок, уряд несе відповідальність за протимінну діяльність;
  - > більшість опитаних жінок вважали, що їм слід брати участь у протимінній діяльності і що їм слід надавати можливість працювати в сфері протимінної діяльності;
  - > жінки високо цінують інформування про мінну небезпеку, і вони висловили побажання, щоб спеціально орієнтоване на жінок інформування про мінну небезпеку проводилося по радіо та телебаченню.
-

Зібрати дані з розбивкою за статтю та віком та провести повний гендерний аналіз цих даних

Дані з розбивкою за статтю та віком (ДРСВ) – це кількісна статистична інформація про відмінності та нерівності між жінками, дівчатами, хлопцями та чоловіками. Важливо надати можливість організаціям із протимінної діяльності краще виявляти та розуміти відмінності, потреби та пріоритети всіх зацікавлених сторін. Це допоможе розібратися з:

- > доступом до ресурсів та контролем над ними;
- > видами праці;
- > видами використання ресурсів;
- > статусом прав;
- > розподілом вигід між жінками, дівчатами, хлопцями та чоловіками.

Наприклад, якщо дані про нерухомість та власність на землю реєструються на рівні домогосподарств під час обстежень, це може приховати гендерну нерівність. Однак, якщо ці дані збираються на індивідуальному рівні та поширюються відповідно до статі власника, гендерна нерівність стає очевидною¹⁷.

© Жером Мюллер

Організаціям протимінної діяльності слід зробити розбивку за статтю та віком усіх даних, які отримані від інформаторів. Така розбивка допоможе чітко визначити та провести соціальний аналіз видів діяльності, які становлять ризик для інформаторів, та встановити, які види діяльності обмежені через наявність мін або ВЗВ. Дані про вигоди від заходів втручання та витрати на їхнє проведення також слід розбивати за статтю та віком, щоб зрозуміти вплив втручання на різні категорії людей.

Вікно 4 | Дані з розбивкою за статтю та віком (ДРСВ) у Південному Судані¹⁸

Дані СУПМД (IMSMA) (Система управління інформацією для протимінної діяльності) з розбивкою за статтю та віком (ДРСВ) стосовно постраждалих від наземних мін та ВЗВ (станом на червень 2010 р.) у Південному Судані чітко вказують на гендерну структуру. Ці дані стосуються нещасних випадків та видів діяльності, якими постраждали займалися на момент, коли з ними трапився нещасний випадок. Дані, зібрані з десяти штатів Південного Судану, демонструють, що із загальної кількості 2762 постраждалих від мін та ВВП, що не вибухнули, 2240 були чоловіками, 419 – жінками, а 103 – «невідомими» особами. Це підтверджує загальне розуміння серед організацій із протимінної діяльності, що більшість жертв наземних мін та ВЗВ становлять чоловіки.

ДРСВ з СУПМД вказують на взаємозв'язок між гендерними та віковими особливостями видів діяльності та нещасними випадками, коли різні категорії населення зазнають різного негативного впливу. Це пов'язано з чіткими гендерно-орієнтованими видами діяльності, обов'язками та ролями різних груп у своїх громадах. Дані показують, що більшість жінок стикаються з нещасними випадками при заготівлі їжі, дров та води (традиційні жіночі обов'язки в Південному Судані).

Для порівняння, з більшістю чоловіків нещасні випадки трапляються, коли вони перебувають в армії або виконують традиційні чоловічі види діяльності, такі як землеробство, риболовля та полювання. Дуже незначна кількість нещасних випадків серед жінок сталася внаслідок маніпуляцій або гри з ВВП, що не вибухнули, але частіше такі нещасні випадки спостерігаються у чоловіків. Подорожі – це другий за поширеністю вид діяльності, коли нещасні випадки трапляються як із жінками, так і з чоловіками. Найпоширеніші види діяльності дівчат та хлопців під час нещасних випадків однакові: ігри та відпочинок, маніпулювання з ВВП, що не вибухнули, та «проходили повз або стояли неподалік».

ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВІ ЦІННОСТІ, КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ У ПРОТИМІННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В коротких тематичних оглядах ЖМЦГР 1 та 4 представлено детальну схему важливості цінностей, критеріїв та показників для встановлення пріоритетів, які повинні застосовуватися національними органами з протимінної діяльності відповідно до ситуації в їхній власній країні. На кількісну систему оцінки, яка формується на підставі показників про кількість нещасних випадків в районі за попередні 12 місяців, гендерні міркування навряд чи вплинуть.

Однак додавання гендерного аналізу до цих показників може покращити встановлення пріоритетів, адже тоді рішення стають чіткішими та більш обґрунтованими. На прикладі показника «людське життя» та загальноновживаного показника «кількість нещасних випадків за останні 24 місяці» збір ДРСВ допоможе виявити, яким чином гендер впливає на рівень ризику, пов'язаного з мінами або ВЗВ та як він впливає на рівень ризику стати жертвою через гендерні особливості видів мобільності, ролей та обов'язків.

Гендерний аналіз також виступає інструментом розробки ширшої стратегії протимінної діяльності, забезпечуючи можливість провести повний аналіз, щоб з'ясувати, хто найбільше ризикує, та які заходи протимінної діяльності можна здійснити для зменшення цього ризику.

Наступна таблиця висвітлює цей момент:

Таблиця 2 | Поліпшення встановлення пріоритетів за допомогою гендерного аналізу

Цінність	Можливі критерії для програм протимінної діяльності	Можливі індикатори (при можливості з робивкою за статтю та віком)	Гендерні міркування для поліпшення встановлення пріоритетів
Людське життя	Зменшення ризику від мін або ВЗВ	Кількість нещасних випадків за останні 24 місяці	<ul style="list-style-type: none"> > ДРСВ, зібрані стосовно окремих постраждалих > що вони робили, коли стався нещасний випадок? > які наслідки для сім'ї постраждалої особи? > якщо особа загинула, хто успадкував її землю?
		Підозрювана небезпека знаходиться в межах 500 метрів від громади	<ul style="list-style-type: none"> > хто користується районом? (ДРСВ) > для чого? > хто хоче, щоб район було очищено? > кількість прямих бенефіціарів (ДРСВ) > кількість непрямих бенефіціарів (ДРСВ) > як і ким земля буде використовуватися після очищення? > чи є суперечки щодо власності на землю?
		Цивільні особи «збирають врожай» металобрухту у цій громаді	<ul style="list-style-type: none"> > хто збирає металобрухт? > чому вони збирають його? > якими альтернативними видами діяльності вони могли б займатися для заробітку?

Таблиця 2 | Поліпшення встановлення пріоритетів за допомогою гендерного аналізу

Цінність	Можливі критерії для програм протимінної діяльності	Можливі індикатори (при можливості з робівкою за статтю та віком)	Гендерні міркування для поліпшення встановлення пріоритетів
Людське життя	Зменшення ризику від мін або ВЗВ	Відсоток населення, яке отримало інформування про мінну небезпеку	<ul style="list-style-type: none"> > чи було інформування про небезпеку націлено на конкретну групу відповідно до виявленої потреби? > чи проводились для жінок, дівчат, хлопців та чоловіків відповідні заходи з інформування про мінну небезпеку? > чи були протестовані та використані відповідні матеріали для жінок, дівчат, хлопців та чоловіків? > чи були зібрані та проаналізовані ДРСВ для оцінки впливу інформування про мінну небезпеку?
Людське життя	Надання невідкладної медичної допомоги постраждалим від мін	Відсоток постраждалих, які отримують екстрену медичну допомогу протягом 6 годин	<ul style="list-style-type: none"> > ДРСВ зібрані щодо окремих постраждалих > ДРСВ зібрані щодо тих, хто отримав екстрену медичну допомогу, щоб проаналізувати, чи особи різного гендера мають рівний доступ > вплив на інших членів сім'ї > збільшення кількості домогосподарств на чолі з жінками або дітьми
		Відсоток тих, хто вижив, які попали в лікарню протягом доби	<ul style="list-style-type: none"> > яка ще довготривала реабілітація доступна? > чи мають жінки, дівчата, хлопці та чоловіки рівний доступ до неї, а якщо ні, то чому? > чи ставляться в громаді по-різному до чоловіків та жінок, які вижили? > чи існує соціальне та економічне відчуження? > чи існують гендерні типи ізоляції, стигматизації, дискримінації та відмови? > чи існує гендерна причина виникнення бідності? > чи зазнають жінки з інвалідністю гендерно-зумовлене насильство більшою мірою?

При розробці показників встановлення пріоритетів слід переконатися в тому, що використана термінологія не є гендерно сліпою та що збір даних робиться з розбивкою за статтю та віком. Використання гендерно сліпої термінології при визначенні пріоритетів завдань та відсутність аналізу ДРСВ може мати негативний вплив, коли групи населення розглядаються як однорідні утворення зі схожими інтересами та досвідом.

Наступна таблиця узагальнює ризики ситуацій, коли не використовується гендерно чутлива термінологія та не здійснюється ДРСВ:

Таблиця 3 | ДРСВ в Південному Судані

Приклади гендерно сліпої термінології	Неповний список постраждалих, ідентичність прихована	Наслідки в політиці встановлення пріоритетів на місцевому рівні
Домогосподарство	<ul style="list-style-type: none"> > чоловік на чолі домогосподарства > жінка на чолі домогосподарства > дитина на чолі домогосподарства > батько, дружина, син, дочка, сестра, брат > сироти та вразливі діти (СВД) > літні родичі > інші утриманці > тощо 	<ul style="list-style-type: none"> > припущення, що глава домогосподарства представляє інтереси всіх, хто живе у будинку > домогосподарства, які очолюють жінки та діти, можуть бути більш вразливими до захоплення земель > гендерний розподіл праці в домогосподарствах означає, що різні люди мають різні уподобання щодо очищення
Громада	<ul style="list-style-type: none"> > соціально відчужені групи > жіночі групи > керівник (глава) > люди літнього віку > чоловіки > жінки > хлопці > дівчата > лідери громадської думки > релігійні лідери > тощо 	<ul style="list-style-type: none"> > припущення, що лідери громад представляють інтереси та уподобання всіх членів громади > припущення, що всі члени спільноти мають однаковий досвід та потреби. > гендерний розподіл праці в межах громади означає, що різні люди мають різні уподобання щодо очищення

Додаток 1 | Інструменти для сприяння збору даних та для визначення уподобань у гендерно чутливий спосіб

Індивідуальні опитування: Цей інструмент дозволяє персоналу зв'язку з громадою документувати конкретну та детальну інформацію, яка необхідна для визначення пріоритетів та виконання завдань щодо небезпечних районів. Інформація допомагає у процесі прийняття рішень щодо очищення та може бути використана в проведенні оцінки після заходів з очищення, щоб відобразити рівень цінності впливу. Гендерно чутливий підхід вимагає проведення опитувань жінок, дівчат, хлопців та чоловіків з метою формування розуміння: хто використовує ПМНР або ПНР (якщо хтось це робить взагалі); для чого ця територія використовувалася раніше; чи є суперечки щодо права власності на територію; які є індивідуальні вподобання щодо використання землі, якщо вона буде очищена. Час проведення опитувань повинен бути зручним для опитуваних, щоб не відволікати їх від повсякденної діяльності. В залежності від місцевих традицій персонал зв'язку з громадою повинен домовитися про відповідне місце, де опитування можна проводити з якомога меншим перериванням.

Обговорення у фокус-групі: Під час обговорення у фокус-групі модератор або помічник організовує спілкування у групі з 8 – 12 людей, які мають схожі характеристики (вік, стать, рівень освіти, мешкають у селі або місті тощо). Модератор сприяє обговоренню обраної теми, дозволяючи учасникам вільно та спонтанно розмовляти про неї. В якості методу більш глибокого якісного дослідження, фокус-групи допомагають в отриманні більш глибокого розуміння обстановки та обставин, в яких можуть відбуватися потенційні заходи з очищення. Такий метод дозволяє організації з протимінної діяльності отримувати ґрунтовну інформацію про переконання, уявлення, інтереси, занепокоєння та може надати інформацію, яка допоможе визначити політику щодо встановлення пріоритетів на місцевому рівні.

Визначення ступеня важливості: Вподобання та пріоритети щодо очищення конкретних територій забруднених земель будуть різнитися залежно від різних інтересів соціальної групи. Суб'єкти протимінної діяльності повинні це враховувати. Процедуру визначення ступеня важливості можна використати для допомоги громаді визначити конкретну гуманітарну потребу, що дозволить організації з протимінної діяльності визначити пріоритети земель для очищення. В залежності від культурних звичаїв інколи краще проводити процедуру визначення ступеня важливості окремо з жінками, дівчатами, хлопцями та чоловіками, щоб почути не лише владні голоси. Процедура також може бути використана для досягнення згоди щодо того, як далі будуть використовуватися очищені землі, оскільки організація з протимінної діяльності сама не може зробити таке припущення. Згода про це повинна бути встановлена шляхом консультацій з усіма зацікавленими сторонами.

Історична хронологія: До, під час та після конфлікту жінки, дівчата, хлопці та чоловіки мають різний досвід залежно від віку та гендера. Отже, під час збору даних для з'ясування уподобань щодо очищення співробітники по зв'язкам із громадою можуть працювати з групами, сформованими за віком та статтю, та використовувати інструмент залучення до участі «історична хронологія». Цей інструмент дозволяє учасникам опитування розповісти організації з протимінної діяльності про історію появи мін та ВЗВ у районі та про їхній негативний гуманітарний вплив на різні групи населення.

Складання карти громади: Це – карта місцевості, яку мешканці села або мікрорайону малюють під час зборів громади. Учасники зборів відображають на карті важливі місця та вказують розташування підозрюваних небезпечних територій. Основне питання - це не картографічна точність, а збір корисної інформації, яка описує ситуацію з мінами або ВЗВ у громаді¹⁹. Такі заходи слід проводити окремо з групами жінок, дівчат, хлопців та чоловіків, щоб врахувати їхні знання про різні місця, де вони працюють або перебувають з причини гендерного розподілу праці. Цей інструмент також можна використати, щоб з'ясувати, хто мешкає в безпосередній близькості від підозрюваного небезпечного району та для сприяння обговоренню заходів із очищення з безпосередніми та опосередкованими бенефіціарами.

Обхід території громади: Обхід території – це піша прогулянка співробітників по зв'язкам із громадою разом із селянами, щоб отримати більш точне розуміння карти громади, яка була розроблена на попередньому етапі групою представників жінок, дівчат, хлопців чи чоловіків. Такий захід корисний для підтвердження проблем та можливостей, пов'язаних із фізичною географією та топографією громади, а також для ідентифікації власників земель у підозрюваних небезпечних районах.

Розклад повсякденного життя громади: В Розкладі повсякденного життя громади описуються різні види діяльності, що виконуються в громаді протягом дня. Цей інструмент особливо корисний для вивчення відносної завантаженості у жінок, дівчат, хлопців та чоловіків у громаді та для визначення того, коли певні особи будуть доступні для заходів із протимінної діяльності²⁰. Розуміння щоденного розкладу виконання роботи різними категоріями мешканців громади дозволить організації з протимінної діяльності спланувати час для проведення заходів зі збору даних серед жінок, дівчат, хлопців чи чоловіків, не порушуючи їхнього повсякденного розкладу та забезпечуючи максимальну участь різних зацікавлених сторін. Розклад повсякденного життя громади також може дати уявлення про різні рівні ризику від небезпеки мін або ВЗВ упродовж дня. Ця інформація корисна для розробки та планування заходів з інформування про ризики.

Сезонний календар: Цей інструмент корисний для того, щоб дізнатись про зміни у забезпеченні засобів до існування протягом року та щоб показати сезонність у завантаженості сільськогосподарськими та несільськогосподарськими роботами серед жінок, дівчат, хлопців та чоловіків. Сезонний календар дає змогу суб'єктам протимінної діяльності обговорити, коли для них найкраще проводити заходи з певними групами та визначити моменти, коли їхні заходи з втручання матимуть максимальний вплив. Інструмент також може допомогти суб'єктам протимінної діяльності спланувати заходи з врахуванням відповідності сезонних умов для розгортання конкретних ресурсів та засобів для очищення мінного поля або району бойових дій. Як і у випадку розкладу повсякденного життя громади, сезонний календар може надати корисну інформацію про те, як впливають сезонні роботи на різницю у рівні ризику від мін або ВЗВ для жінок, дівчат, хлопців та чоловіків.

Діаграма Венна: Діаграма Венна пропонує інший спосіб «складання карти» громади шляхом зосередження на соціальних відносинах, що існують як усередині, так і зовні. Інструмент привертає увагу до критично важливої інформації про взаємовідносини, які впливають на ресурси, зокрема ресурси та об'єкти, доступ до яких заблоковано мінами чи іншими ВЗВ.

Типи питань, які можна вирішити завдяки діаграмі Венна:

- > роль організацій у прийнятті місцевих рішень
- > роль впливу зовнішніх сил на громаду
- > керівники громади та особи, які приймають рішення
- > процеси прийняття рішень
- > роль уряду та НУО
- > стосунки з іншими селами
- > конфлікти та механізми врегулювання конфліктів
- > доступ до землі та інших ресурсів
- > хто бере участь у місцевих організаціях або установах за гендером та статком
- > як різні організації та групи пов'язані між собою з точки зору контактів, співпраці та обміну інформацією

Аналіз зацікавлених сторін: Зацікавлені сторони – це всі ті, кого потрібно враховувати при досягненні цілей проекту, і чия участь та підтримка мають вирішальне значення для його успіху. Аналіз зацікавлених сторін визначає всіх основних та другорядних жінок, дівчат, хлопців та чоловіків, які мають особисте відношення до проблем, на вирішення яких направлена політика або проект. Метою аналізу зацікавлених сторін є вироблення стратегічного погляду на людський та інституційний ландшафт та на відносини між різними зацікавленими сторонами та питаннями, які їх найбільше турбують.

© UNIMAS

ПРИКІНЦЕВІ ВИНОСКИ

- ¹ Див. Короткі тематичні огляди, 1-4, для більш детального пояснення щодо політики встановлення пріоритетів на місцевому та центральному рівнях.
- ² Цей Короткий тематичний огляд про гендерні питання та встановлення пріоритетів у протимінних заходах був підготовлений співробітницею Програми «Гендер та протимінна діяльність» (ПГПМД) Ебігейл Джоунз із використанням матеріалів ЖМЦГР.
- ³ Гендерні настанови для Програм протимінної діяльності, Організація Об'єднаних Націй, Нью-Йорк, 2010 р.
- ⁴ У тому самому джерелі.
- ⁵ Міжвідомчий постійний комітет (МВПК) є основним механізмом міжвідомчої координації гуманітарної допомоги. Це – унікальний форум, в якому беруть участь ключові гуманітарні структури ООН та інші партнерські організації. МВПК створений у червні 1992 року у відповідь на резолюцію №46/182 Генеральної Асамблеї ООН про посилення гуманітарної допомоги. Резолюція №48/57 Генеральної Асамблеї підтвердила його роль як основного механізму міжвідомчої координації гуманітарної допомоги. Див.: <http://www.humanitarianinfo.org/iasc/>
- ⁶ МВПК, «Жінки, дівчата, хлопці та чоловіки: різні потреби – рівні можливості»
- ⁷ Міжнародна кампанія за заборону протипіхотних мін, Спостерігач за наземними мінами, 2010 р.; <http://www.the-monitor.org/en-gb/home.aspx>
- ⁸ Резолюція РБ ООН №1325 «Жінки, мир і безпека», 2000 р., стор. 2, преамбула.
- ⁹ http://www.mineactionstandards.org/fileadmin/user_upload/MAS/-documents/imas-international-standards/english/series-08/IMAS-08-20-land-release-Ed1-Am1.pdf
- ¹⁰ МСПМД 08.20, «Розблокування території», 2009 р.
- ¹¹ Міжнародний центр інтегрованого розвитку гір (МЦІРГ), «Настави щодо гендерно чутливого підходу, який передбачає широку участь», Мін Бадахур Гурунг та Бріжит Ледук, 2009 р., <https://www.icimod.org/>
- ¹² ЖМЦГР, «Посібник із розблокування території: нетехнічні методи», 2008 р.
- ¹³ На основі витягу зі статті «Посилення голосу жінок у плануванні протимінної діяльності і визначенні пріоритетів» Кетрін Сесіль та Крістен Расмуссен, Міжнародне агентство з розвитку жінок (МАРЖ), Вісник ВЗВ та протимінної діяльності, випуск 12.2, зима 2008/09 <https://commons.lib.jmu.edu/cisr-journal/vol12/iss2/5/>
- ¹⁴ «BRIDGE development-gender», «Гендер та участь: оглядова доповідь», Сунрія Акеркар, 2001 р., <https://www.bridge.ids.ac.uk/reports/CEP-part-rep.pdf>
- ¹⁵ На підставі статті «Гендерно чутливе встановлення пріоритетів у гуманітарній протимінній діяльності», Емілі Акалу, Мінна консультативна група
- ¹⁶ На основі презентації Сьюзен Хелзет з Координаційного центру протимінної діяльності в Афганістані на Другій оглядовій конференції Конвенції про заборону протипіхотних мін у Картахені, Колумбія, 2009 р.
- ¹⁷ Доповідь ООН «Жінки світу в 2010 р.»
- ¹⁸ ЖМЦГР, «Наземні міни та права на землю в Південному Судані», Габріела Макміхаел та Аса Маслеберг, 2010 р.
- ¹⁹ МСПМД: Інформування про мінну небезпеку та небезпеку ВЗВ: Передовий метод 6, «Зв'язки з громадою у протимінній діяльності», 2005 р.
- ²⁰ МСПМД: Інформування про мінну небезпеку та небезпеку ВЗВ: Передовий метод 6, «Зв'язки з громадою у протимінній діяльності», 2005 р.

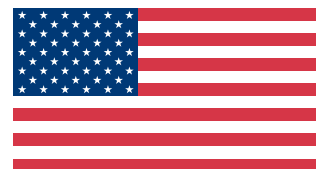
Follow OSCE Project
Co-ordinator in Ukraine

Україна, 01030, Київ,
вул. Стрілецька, 16
info-psu@osce.org
www.osce.org/ukraine

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

GICHD | CIDHG

Funded by the American people